

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGAN OFICIAL AL EPĂRHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

REDACTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 An . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Cuvântarea P. S. Sale Părintelui Episcop Andrei

La deschiderea Adunării Eparhiale din 7 Maiu 1939.

*Hristos a înviat,
Domnilor deputați,*

Se împlinesc în primăvara aceasta 20 de ani decând visul nostru milenar, unirea tuturor Românilor într'o singură țară, s'a realizat.

Dumnezeu ne-a binecuvântat cu pace și patria noastră a făcut progrese mari pe toate țărâmurile în cele 2 decenii trecute.

Pe pământul Daciei fericite de odinioară, un stat român, plin de vigoare și în ascensiune, moștenitor vrednic al strămoșilor Daci și Romani, preamărește azi pe Dumnezeu în legea lui Hristos, cu care neamul nostru s'a înfrățit încă din leagăn.

Adunarea Eparhială de acum, având și caracterul unei prăznuiri jubilară, este datoare a înălța rugi de mulțumită către Părintele Ceresc, pentru toate binefacerile revărsate asupra țării noastre.

În special Biserica noastră a făcut progrese mari în acest timp. Ea, maica sufletească a neamului, a înțeles cea dintâi să-și unifice formele de organizare, încât azi putem vorbi cu drept cuvânt de o puternică conștiință religioasă română-ortodoxă, piatră de temelie pentru solidaritatea națională. Întrebuințând bine timpul, Biserica noastră, organizată astăzi în Patriarhie, s'a ridicat în cele 2 decenii la rolul conducător în sânul bisericilor ortodoxe.

Strămoșească și națională, ea ne-a păstrat prin veacuri comorile cele mai scumpe: limba și credința, luminând mereu și calea pentru idealul național. Suntem singurul popor creștin ortodox care are ca limbă liturgică limba cea vie, înțeleasă de toți.

Adânc creștină, biserica noastră a propovăduit totdeauna valoarea superioară a bunurilor eterne: credința în dreptatea lui Dumnezeu,

care ne-a înarmat cu răbdare în suferințe, și încrederea în răsplata sufletului nemuritor care a știut răbda. În istoria noastră s'a împlinit adeva făgăduința Mântuitorului: „Fericți sunt cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul“. Dumnezeu ne-a scos în pământul făgăduinței, unde ne considerăm ca apărători ai păcii Lui.

Acum când reprivim, după împlinirea idealului național, în urmă, istoria noastră apare ca o alipire a celor desmoșteniți la cele neperitoare și ca o viață trăită după poruncile lui Dumnezeu. Am fost un popor, ales de Dumnezeu pentru răbdare și jertfelnicie, prin care să biruiască dreptatea Lui, care înalță pe cei slabi și smeriți și coboară pe cei mândri și puternici.

Cuvine-se să ținem seamă de aceste învățăminte și după ce am trecut pragul unei vieți de libertate, știind că istoria unui popor este o evoluție iar nu o răsturnare a trecutului.

* * *

Anul 1938, proaspăt lăsat în urmă, care încheie cele 2 decenii trecute, rămâne ca o piatră de hotar în istoria țării. Dumnezeu a voit ca în mijlocul neliniștei, ce a cuprins lumea dela un capăt la altul, țara noastră să devină tocmai în acest an oaza sufletelor pacificate. Alții socotesc anul 1938 ca începutul svonurilor noi de războiu, noi Români îl socotim ca anul împăcării sufletești între toți fiii țării. Prăznuirea din 27 Februarie, a. c. la Alba-Iulia, a celui dintâi an împlinit dela promulgarea noii Constituții, care a așezat ordinea de Stat pe temelii mai sănătoase, a fost o dovadă că lozincile noi, călăuzitoare spre orizonturi mai luminoase, ca: „credință și jertfă pentru țară și Tron, prin cinste și muncă“ au intrat adânc în conștiința țării, care a trecut din adolescență

în vârsta de bărbăție. Și Alba-Iulia de acum a fost prezidată de Biserica neamului. Când în noua așezare de Stat toate instituțiile au trecut prin transformări, Biserica neamului, ca o stâncă în mijlocul valurilor, a stat de veghe. O bună parte din virtuțile propovăduite de ea, stau la temelia noii așezări, iar astăzi, în epoca renașterii naționale, când terenul de muncă s'a lărgit, contribuția ei este nelipsită atât la: străjerie, premilitărie, — iar mai nou în Serviciul Social, — cât și în curentul de orientări spirituale. Ea este rezervoriul cel mare și forța dinamică pentru orice renaștere.

Biserica a dat dovadă de patriotismul ei și în lunile din urmă, când nori amenințatori păreau a se fi adunat la hotare, și când, putem spune că am purtat biruitori un războiu sufletesc de apărare. În aceste clipe de încercare Biserica neamului, această instituție a jertfelniciei curate, care în vremuri grele crește sfinți și eroi, a fost la datorie, inspirând curaj și încredere în Dumnezeu ocrotitorul, dar și pregătind sufletele pentru jertfa supremă.

Poporul nostru s'a prezentat desbrăcat de toate scăderile în fața marelui examen, drept dovadă că fondul lui sufletesc este curat. Ne-am răscumpărat încă odată pământul strămoșesc prin îngrijorarea și iubirea față de el precum și prin hotărârea de a jertfi totul pentru păstrarea lui neștirbită.

Biserica, fiind instituție divină, își arată roadele binefăcătoare mai ales în caz de restriște. Valurile vremii pot tulbura și liniștea ei dar n'o pot opri în mersul său, fiindcă ea tâlcuește și îndrumă vremile, ca una ce stă deasupra lor. În Biserică neamul nostru se va regăsi pe sine totdeauna. Ea păstrează nealterat, deasupra celor trecătoare, chipul lui etnic. Fericiți, cei ce intrând în ea, scapă nevătămați de furtună.

Episcopia noastră s'a considerat totdeauna, în țara nouă, ca o fortăreață națională la hotarul de vest. În conștiința acestei misiuni am inițiat anul trecut înființarea de parohii ort. române în toate comunele de-a lungul frontierei, unde trăiesc Români împrăștiați între minoritari. Am așezat în anul 1938 în asfel de comune 9 preoți, înfigând acolo crucea spiritualității noastre, parte pentru a întări sufletește frontiera, parte pentru a căuta și readuce la vatra neamului elementele românești instreinate. Crearea acestor emporii, pe lângă dovada de vitalitate a Bisericii noastre, mai constituie și o operă de Stat.

O adâncă mulțumire simte eparhia pentru

redobândirea caracterului „confesional-ortodox” pe seama școlii normale de învățători din Arad, în urma reorganizării învățământului secundar de stat din luna August 1938. Revenirea sub patronajul Episcopiei a acestei școli, — care a fost mândria ei, dând țării întregite, în persoana învățătorilor noștri confesionali, pe cei mai devotați apostoli, — nu numai că înseamnă împlinirea unui deziderat, exprimat de Adunarea Eparhială în sesiunile trecute, ci ne umple și de încredere pentru viitorul tagmei învățătoresci, în care Biserica s'a obișnuit să vadă pe cel de al doilea preot, al celor mici.

O dovadă de importanța la care s'a ridicat Eparhia noastră sunt și vizitele unor ierarhi streini, de care am avut parte anul trecut. Așa, în urma raporturilor de prietenie dintre noi și biserica anglicană, în toamna anului 1938 am găzduit la Academia teologică din Arad 2 studenți teologi anglicani, după care Ne-a venit și vizita Episcopului anglican Harold Buxton al Gibraltarului, iar luna trecută am primit vizita Mgr.-ului Roger H. Beaussart, Episcop auxiliar din Paris.

* * *

Bogat în emoții și zguduiri sufletești, anul, trecut dela ultima noastră întrunire până astăzi, nu putea fi lipsit nici de jalea adâncă, așternută peste țară, prin pierderea a 3 ființe, din cele mai cinstite și iubite.

În primăvara anului 1938 s'a stins năpraznic unul din cei mai buni fii ai neamului, și Bisericii noastre, — ale cărei rosturi le-a înțeles și tâlmăcit mai bine ca oricine, — poetul patriimirii noastre Octavian Goga.

Acest început de jale națională a țesut apoi zăbranicul des de doliu peste întreaga suflare și a înlăcrimat ochii țării, când în August 1938 iubita și neuitata Suverană, Regina Maria, soția Regelui Ferdinand I, Intregitor de țară, a plecat și ea dintre cei vii. Amintirea Aceleia, care a fost maica iubitoare și patroana țării, întregită și prin vrednicia Ei, nu va pieri în veci.

Jalea țării și a fiilor Bisericii noastre fu din nou răscolită în luna Martie din acest an, când pe țarmuri streine se stinse din viață și cel dintâi Patriarh al Bisericii române, Miron Cristea, încurând după ce împlinise vârsta de 70 ani.

Cinstea cu care acești aleși ai țării au fost petrecuți la locul de odihnă de către toată suflarea, n'a putut decât în parte să aline durerea ce s'a așezat, prin această deasă repețire, ca o grea apăsare peste sufletele noastre.

Cu adâncă pietate închidem numele și

imaginea lor în inimile noastre, ca unii cari au binemeritat dela Patrie, și le zicem creștinescul: „Dumnezeu să-i odihnească!“.

Domnilor Deputați,

Situația din anul trecut se menține neschimbată în ceea ce privește alegerile eparhiale, din care pricină mandatele Domniilor Voastre se consideră prelungite și pentru actuala sesiune.

Suntem bucuroși că avem prilejul din nou de a face darea de seamă asupra activității din Eparhia noastră în anul 1938 în fața Domniilor Voastre, și mulțumind Stăpânului vremilor că a vărsat din belșug suflarea Sfântului Duh, cel de viață făcător, asupra Eparhiei noastre, de Dumnezeu păzită și în acest an, declarăm Adunarea Eparhială din anul 1939 deschisă.

După Adunarea eparhială

Dumineca trecută avurăm deschiderea adunării eparhiale anuale.

Lucrările, bine pregătite de Consiliul eparhial, cari i-au fost suse, au fost luate în primire, încă din prezintă, de către comisiunile designate anterior ale adunării eparhiale, așa că, Dumineca în care s'a deschis adunarea eparhială, s'a putut trece și la lucrările proprii ale reprezentanței eparhiale.

Cu aceasta, s'a făcut încă odată un bun și util experiment, prin care s'a ajuns ca sesiunea eparhială, care e destul de costisitoare pentru bugetul eparhiei, să nu treacă de două zile, în cari, în curs de patru ședințe au fost exhaustate toate lucrările.

*

Insași adunare eparhială s'a deschis în sala mare a Academiei teologice, localul tradițional al întrunirilor noastre de acest fel, după ce adecă se sugise sfânta liturghia cu mare sobor preoțesc și după rugăciunea de Chemarea Duhului sfânt.

Cuvântarea de deschidere a P. Sf. Sale Părintelui episcop Andrei, pe care o publicăm la loc prim, a fost o magistrală înfățișare a situației generale, în care are de a se încadra Biserica noastră prin apostolatul ce-i este rezervat. Și, după aceasta înfățișare de cadru, veniau, întregind și ilustrând, rapoartele oficiale ale Consiliului eparhial, propunerile în cauză — bine studiate și formulate — ale comisiunilor eparhiale.

Lucrarea aceasta, — cu preparative în prealabil cu împărțea bună de vreme și cu răgaz, — a dispensat în mare măsură dela discuțiile obișnuite alta dată. Mai ales că din scaunul prezidențial coboreau mereu, în auzul deputaților „sinodali“ — nu ne putem încă, despărți de aceasta titulatură tradițională — lămuririle, întregitoare, ale P. Sf. Sale Părintelui episcop, ori indicațiile de natura unui program de activitate a Sa, pe care nu ține să-l divulge prin anticipări, ci prin realizări succesive.

Din acest punct de vedere, membrii adunării eparhiale au avut plăcerea de a primi mai multe comunicări despre realizări efective, și altele în curs de pregătire.

Așa de ex. relevăm împrejurarea că de pe urma stăruințelor depuse și apreciate și de Stăpânirea țării, la frontieră au fost organizate și îndeplinite mai multe parohii formate din credincioși răzleții prin puternice comunități minoritare, și că preoții acestor parohii sunt deja încadrați în bugetul Statului și nu mai avem nici un preot extrabugetar. Totuși, e în curs și procedura de înzestrarea bisericilor și preoților din aceasta categorie, cu sesiuni parohiale, case parohiale; și că prin înțelegerea și jertfa organelor politice administrative s'a început adunarea de mijloace pentru zidirea de biserică, și chiar zidirea de biserică, prin asemenea tinere înfiripări de viață ortodoxă și românească, la frontiera vestică... Unde s'ar și cere, oare, cu mai drepte temeluri, stăruinți și jertfe în acest înțeles, decât tocmai la această frontieră neglijată prea mult până aci din toate punctele de vedere, de către cece erau datori să poarte grije de consolidarea elementului românesc de aci ?

Biserica noastră, în actualele sale condiții de conducere, se simte și în aceasta privință, la largul misiunii și-al datorțiilor sale imperioase.

*

Nu putem să ne oprim mai de aproape la toate chestiunile de căpetenie, cari în această notă au fost văzute, apreciate și decise de adunarea eparhială. Ele, de sigur, se vor vedea, — ce e drept în forma rigidă și mai puțin explicată, a proceselor verbale pe cari vom începe, în curând, să le publicăm, ca de obicei.

Dar, și până atunci ne oprim, în câteva cuvinte la o altă împrejurare, de ordin personal am putea spune, luată la cunoștință de adunarea eparhială, că în serviciile centrale — la administrație și la Academia teologică — s'au produs unele schimbări. Și anume, după trecerea în anul trecut, a doi consilieri referenți eparhiali, în binemeritul stat de pensune după mai multe decenii de activitate, — depe urma dispozițiilor legii de pensionare s'au provocat trei vacanțe la Academia teologică, și alta — sau chiar două — la Consiliul eparhial: la secția culturală și la cea administrativă-bisericească.

Aceste vacanțe au dat prilej factorilor în drept al eparhiei, să-și primenească statul personal de serviciu. Dacă pleacă oameni cu experiențe, apoi la locurile lor sunt chemate elemente mai tinere, în slujba unui apostolat ce e de dorit să devină tot mai rodnic.

Premenirea este o lege a progresului. Ceice pleacă, duc cu sine, firește, conștiința și mulțumirea de a fi făcut ce au putut în împrejurările date de tot grele, ale trecutului, lăsând urmașilor o moștenire de străduinți omenești, cari trebuiesc ridicate la maxim de afirmare.

Adunarea eparhială din prilejul acestor schimbări, cari i-au fost anunțate ca îndeplinite la Academia teologică, a luat act, în cuvinte calde pentru titularii de până aci: Părinții Dr. T. Botiș și Dr. I. I. Suciu și profesorul At. Lipovan; — totodată leagă nădejdi bune de numele, calificăția și vîltoarea activitate a noilor titulari ai catedrelor de Teologie, tot mai exigente prin rolurile lor și prin necesitatea de ordin duhovnicesc și teologic-cultural, pe cari au ei să le servească.

Tot așa, adunarea eparhială a găsit nota de apreciere pentru cei plecați acum, de pe urma dispozițiilor legii de pensionare, din serviciul administrativ central al eparhiei. E vorba de părintele protopop Procopie Givulescu, ales anul trecut la postul de consi-

lier-referent bisericesc, care întoarce la protopopia sa; și părintele consilier-referent cultural, care, după serviciul pe loc, început în 1905. iese la pensune.

În locul celorce pleacă din serviciu central, adunarea eparhială a aflat de bine să cheme, prin alegere din clerul eparhiei, pe alți doi preoți — protopopul Tr. Ciblan dela Lipova și părintele C. Turicu dela Arad pe cari i-a crezut cei mai potriviți la posturile din chestiune.

Zelul și corectitudinea cari li-se așteaptă pentru a-și întrece înaintașii și de a spori rezultatele științelor lor din vremi neprielnice, de sigur, le vor spori prestigiul personal și le vor mai face tot mai efective deregătorile la cari suntem chemați.

*

Nu putem să nu relevăm de încheiere, și aceea caldă simțire și apropiere sufletească, a tuturorora între olaltă, cari au stăpănit și în decursul acestei sesiuni eparhiale, în care membrii Ierarhiei și credincioșii mireni s'au afirmat, ca un singur suflet și într'o singură voință de afirmare.

„Sunt lumina....“

De Pr. Gh. Perva

În vremea aceea, trecând Iisus pe lângă un orb din naștere, le explică ucenicilor, că nu e orb pentru greșalele lui ori pentru ale părinților, ci ca să-și arate Dumnezeu puterea prin el.

Profită apoi de acel prilej, explicându-le, că el a venit în lume tocmai să prefacă întunecul în lumină: „Cuvine-se să fac până este ziuă, lucrurile ce-lui ce m'a trimis.... Câtă vreme sunt în lume, eu sunt lumina lumii“. Apoi a sculpat jos, a făcut tină și a uns ochii orbului. L'a trimis să se spele în Izvorul Siloamului și spălându-se s'a vindecat (Ioan IX).

Numai un Dumnezeu poate grăi și lucra așa. Învățații oricât de învățați ar fi, n'ar îndrăzni să zică despre sine așa, cum își zicea Iisus: Lumină. Nu, fiindcă n'ar putea nici face ceace a făcut El.

Sunt multe învățături în lumea aceasta. Unele, chiar cu câteceva bun în ele. Toate însă, sunt departe de a fi ceace e învățătura Mântuitorului. Toate au lumină de stele, de lună, de lampă, de electricitate chiar. Lumină de soare e numai lumina lui Iisus.

După o statistică publicată de curând în Germania, 38% din locuitorii globului se luminează la lumina sufletească a lui Hristos 18% sunt confucieni, 12% brahmani, 11% islami, 10% animiști, 8% budiști 2% șintolști și 1% iudei.

Ușor ne putem convinge: în ce măsură au ochii deschiși și văd mai bine creștinii, decât ceilalți oameni. „După roadele lor îi veți cunoaște“. „Pentru că roada luminii e în orice bunătate, dreptate și adevăr“ (Ef. V, 9).

Creștinismul întrece legea lui Moisi — pe care Iisus n'a stricat-o — prin aceea că, pentru Creștinism, Mesia nu mai e o făgăduială, ci un fapt împlinit. Și mai vărtos a întrecut păgânismul — cu toată polezia lui ritualistică și cinstirea de strămoși — prin aceea, că s'a ferit de politeism. Budismul, așa mistic cum e și bogat în mărețe concepții cosmice, e întrecut de Creștinism prin ferirea de pantelism, acel somn al vieții. Mahomedanismul, cu toată credința într'un Dumnezeu unic și conducător universal, e întrecut prin aceea, că

învățătura Mântuitorului nu admite fatalismul, senzualismul și materialismul vieții de dincolo. Tot așa apoi, întrece orice concepție filosofico-politică.

Dar să vedem și mai îndeaproape, în ce stă luminozitatea Creștinismului? De unde îi vine partea cea bună. De acolo, că Iisus, care n-a voit să fie numai om ori numai Dumnezeu, a dat o învățătură pentru omul care e făcut din „tină“ și din „sculpat“ dumnezeesc. Așa după cum din praful de jos în care a sculpat și din spălătura în apa Siloamului a ieșit bunătate ca aceea: lumina, tot așa din învățătura Lui, care se împrăștie odată cu apa botezului, a ieșit și va leși mântuirea lumii.

Învățătura Lui e o „tină“ bine frământată, bine amestecată cu ceea ce e omenească.

„Cea mai mare minune a lui Iisus, nu e aceea că a înviat morții, ci că a descoperit legile vieții și ale conștiinței omenești. Nu e apoi nici aceea, că a împlinit proorociile evreilor, ci că a împlinit năzuințele, așteptările și proorociile inimilor noastre. Creștinismul era oarecum în noi înainte de a exista în forma lui de azi. Era în noi în așteptare. Iisus a adus răspunsul.“ (Sertillanges).

Și încă ce răspuns minunat! Lumina Lui e pentru toți. Pentru magi și păstori, pentru paseri și lupi, pentru șerpi și porumbel. „E optimistă și pesimistă — zice Sertillanges — după punctul de vedere în care te așezi. Preaslăvește misticul și realul, austeritatea și veselia, fecioria și căsătoria, grija de sine și jertfirea darnică, suferința și fericirea, libertatea și supunerea, egalitatea și ierarhia, pacea și războiul, drept, îngăduiala și severitatea, prevederea și ușoara încredere în altul, lăsarea în voia Providenței și munca, credința și faptele, liberul arbitru și harul, lepădarea de sine și ardoarea de a trăi, îndurarea și dreptatea, răbdarea în toate năcazurile pământesti și necesitatea neîndurată a marelui judecăți.“

Iată de pildă egoismul, această serioasă piedică din om, îl regulează Iisus. „Iubiți-vă“, îndeamnă El, dar, „iubiți și pe aproapele vostru ca pe voi înșivă.“ Faceți-vă parte; însă, și a altora să fie ca a voastră.

Cu o lumină ca aceasta, toți pot vedea. Și ce rai ar fi pământul, dacă ar pătrunde pretutindenea și mai deplin!

Malebranche spune, că Satana a promis lui Adam și Eva că vor fi dumnezei. Acela însă care și-a ținut făgăduiala, e Iisus.

Așa e. Omenirea n'are ce aștepta altceva mai bun și mai neîntrecut.

Originea, istoria și situația juridică a sesiunilor urbariale preoțești și învățătorești ort. române din Banat și Crișana

de Dr. Cornel Iancu

Jurisconsultul Episcopiei Aradului.

(Urmare din Nr. 17)

Astfel fiind, e în afară de orice discuție, că imobilele așa numite sesiuni învățătorești ortodoxe, formează proprietatea exclusivă a parohiilor noastre ortodoxe, și Statul asupra lor nu-și poate formula nici un titlu de drept, și repetăm iarăși să nu se uite, că aceste imobile Statul nu le poate reclama pentru sine,

fiindcă acelea, înainte de Unire, le-am dat spre folosință învățătorilor ortodocși, și nu de altă confesiune, și le-am dat nu numai pentru aceea, ca acești învățători să prelegă și să instruiască copiii noștri, dar le-am dat mai ales și pentru aceea, ca învățătorul să facă serviciile rituale ortodoxe române de cantor atât în biserică, cât și în afară de biserică; la boteze, cununii, înmormântări, parastase, leșanii, etc. or învățătorul de stat, care astăzi în școlile normale ale Statului nici nu mai primește o instruire pentru cunoașterea cantului bisericesc ortodox, nici nu poate satisface acestor cerințe ale credincioșilor noștri, și nu poate să satisfacă acestor cerințe mai ales și pentru că el poate să fie de altă credință, poate să fie de confesiune gr. cat., cum adesea se denumesc învățători de stat în comunele noastre ortodoxe, astfel el, ca organ al Statului, nici nu vrea și nici nu se poate subordona parohului nostru, care conform art. 26 din Statutul pentru organizarea bisericii noastre este conducătorul Parohiei.

Prin nici un sofism nu se poate afirma și conchide, că sesiunile învățătoresști, proprietatea Parohiilor noastre, ar fi trecut asupra Statului, în cursul alor 20 ani dela Unire. O astfel de lege nici când nu s'a adus, și astfel sesiunile din chestiune sunt a se considera de proprietatea noastră neatacabilă, pe care dacă le-am dat în trecut spre folosință învățătorului confesional, în viitor le vom da cantorului confesional sau le vom folosi pentru scopurile sfintei noastre biserici, numită în lege ca dominantă, de fapt însă continuu umilită.

Școala susținută în trecut din partea Parohiei noastre, nici când n'a avut imobile, ci imobile a avut numai Parohia, ceea ce se învederează de acolo, că dacă postul de învățător confesional a devenit vacant din orice motiv, acele imobile în timpul vacanței le-a folosit Parohia și nu Statul, și tot Parohia a ales pe învățătorul confesional, în baza unui concurs, în care concurs era prevăzut, că Parohia, învățătorului, ce se va alege îi va da spre folosință imobilele din chestiune, și nu numai pentru serviciile sale de instrucțiune, ci și pentru serviciile de cantorat confesional, cari asemenea trebuie să le presteze. Candidatul de învățător, înainte de alegere, trebuia, conform condițiilor concursului, să se prezinte în sfânta biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cânt și tipic. Și nu spunem neadevăr, când afirmăm, că acela era ales de învățător ortodox, care era mai dexter în cântările bisericești și tipic, calitățile pedagogice ale candidatului nefiind nici cunoscute, nu se luau în considerare.

Nu mai încapă nici o îndoială, că sesiunile atât cele preoțești, cât și cele învățătoresști n'au fost dăruite Parohiilor noastre nici din partea Statului Ungar, nici din partea domnilor de pământ, ci acelea le-au dobândit totalitatea credincioșilor ort. iobagi dela domnii feudali pentru munca și prestațiunile lor de sute de ani și dela cari acelea le-au răscumpărat și prețul de rescumpărare l'au achitat integral, prin ce Parohiile noastre au dobândit un drept de proprietate exclusiv asupra lor.

Am expus în cele de sus în toată sinceritatea întreaga chestiune, în toate amănuntele ei și avem fermă credință, că dacă guvernanților maghiari nu le-a succed să ne răpească averile modeste ale bisericilor noastre sărăcuțe, instanțele române încă vor respecta dreptul nostru de proprietate garantate prin Constituție și nu vor îngădui, ca Ministerul Educației Naționale să ne despoaie de o armă, care în vremuri de restriște

a servit și va trebui și în viitor să servească pentru apărarea Bisericii noastre ortodoxe și a naționalității noastre române.

(Sfârșit)

Despre ce să predicăm?

Joi 18 Maiu. Înălțarea Domnului. „Pâinea noastră cea de toate zilele dăne-o nouă astăzi”. (Mat. 6₁₁).

Tot ce viază are trebuință de hrană pentru a înlăca forțele ce se pierd din organism; de aceea orice ființă, — din lumea animală sau vegetală — își caută sursa de hrană. Toate vietățile stau sub puterea impermutabilă a legilor existenței, a căror revelator și plinitor este Domnul ziditorul și susținătorul a toate, Tatăl nostru. (Psalm 103₂₇₋₂₈). Toate ființele create au nevoie de hrană, după gradul lor de perfecțiune. Astfel cele trupești au nevoie de pâine materială, cele sufletești de cea spirituală, iar omul și de una și de alta. (Mat. 4₄). Exista deci o hrană materială și una spirituală și Mântuitorul când se roagă pentru „pâinea noastră cea de toate zilele” înțelege ambele acestea, necesare ființei noastre.

În această cerere nu este deci vorba numai de pâinea coaptă în cuptor, ci de toate necesitățile existenței. Ele există pretutindeni, trebuie cunoscută numai calea și mijloacele legale, îngăduite de Dumnezeu prin cari să le dobândim, să le culegem din lumea care ne înconjoară. În privința aceasta ne servește spre ușurare faptul că Dumnezeu ne-a dat îndrumări în privința felului cum trebuie să ne câștigăm pâinea cea de toate zilele. (I. Moisi 3₁₉) și (Mat. 6₁₀).

În cererea „pâinea noastră cea de toate zilele dăne-o nouă astăzi” sunt de observat trei norme, fără de cari, sistemul dobândirii mijloacelor de existență nu este corect. Astfel întâi, cererea trebuie să o adresăm lui Dumnezeu, a doua oră trebuie să cerem pâinea noastră cea de toate zilele și a treia oră, trebuie să o cerem în fiecare zi.

Cea dintâi îndrumare — poruncă — Dumnezeu zelază întru câștigarea existenței (I. Moisi 3₁₉) pretinde dela om în spiritul legii dreptății muncă trupească, osteneală și sudori. A doua (Mat. 6₁₁) pretinde în spiritul legii iubirii și milostivirii, ca și sufletește să muncim, să ne ostenim. Ființa omenească fiind trup și suflet, ambele aceste componente trebuie să ia parte în lupta pentru existență, în lupta pentru pâine.

Al doilea criteriu de corectitudine în cererea pentru pâinea de toate zilele se cuprinde în cuvântul „noastră”. Acest cuvânt nu cuprinde în sine numai un oarecare principiu sociologic, ci este cheia de boltă a răscumpărării, a mântuirii lumii. Până când oamenii nu vor vrea să înțeleagă și să pronunțe acest cuvânt cu o sfântă dorință și voință de dragoste și înfrățire în Domnul pân' atunci să nu ne așteptăm la încetarea luptelor între clase, la sfârșitul războaielor duse din cauza mizeriei.

Din cauza neînțelegerii acestui cuvânt a bântuit în lume totdeauna, lupta pentru „pâinea mea” și „pâinea ta”. Maril egoiști ai societății aplică legea existenței într'un chip prea absolutistic și egocentric, administrând în mod greșit bunurile date de Dumnezeu,

deslănțuind astfel nemulțumiri adeseori violente. Trebuie înțeles, că Dzeu, în legea pentru asigurarea existenței omenești, pâinea — mijloacele de existență — nu mi-a dat-o mie, ci ne-a dat-o „nouă“.

Al treilea criteriu de corectitudine pentru cererea pâinii de toate zilele, este cererea de fiecare zi: „dăne-o nouă astăzi“. Asta înseamnă să trăim după măsură, să nu îngrădăm bunuri în paguba altora, ci să consumăm numai atât decât avem noi trebuință. (II. Moisi 16₂₀). Totașa se strică și azi orice prisos păcătos și cu el împreună și sufletul omenesc. O nespuse de însemnată lege a divinității se cuprinde în cuvântul „astăzi“. Legea pâinii cea de fiecare zi, o lege a reglementării posesiunii. Înainte cu mil de ani s'a aflat cineva, care a crezut de necesară pentru pacea omenirii această reglementare. (Pilde 30₇₋₉).

Mai presus de toate apoi, să nu uite nimenea că nu trupul este pentru mâncare și îmbrăcăminte, nu trăim pentru ca să mâncăm, ci mâncăm ca să putem trăi, să susținem trupul, pentruca sufletul să-și poată împlini chemarea sa pământescă. În acest sens să cerem deci pâinea cea de fiecare zi dela Dzeu. Tatăl singurul vistier al tuturor bunătăților cerești și pământesti. (Iacob 4₃).

Iar ceea ce privește pâinea sufletească, nimeni să nu uite cuvintele Mântuitorului: „Eu sunt pâinea care s'a pogorât din cer, tot celce va mânca din pâinea aceasta, nu va muri în veac“.

21 Maiu. Dumineca Sf. Părinți dela Sinodul I. „Și ne iartă nouă greșalele noastre precum și noi iertăm greșiților noștri“. (Mat. 6₁₂). Un statistician a calculat ce parte cade din impozitele către stat pe un nou născut în clipa nașterii. Nimeni pân'acum n'a putut însă face socoteală, câte păcate are de ispășit un nou născut, în clipa venirii sale în lume. Durere, prea puțin știu, și și mai puțin își recunosc păcatele, parte moștenite, parte săvârșite de ei. O datorie mare este aceasta, pentru amortizarea căreia adeseori n'ajunge o viață întreagă. Înțeles cu adevărat este celce judecă lucrurile după cuvintele apostolului. (Rom. 6₂₃). O mare schimbare s'a petrecut și în viața apostolului, când a ajuns la conștiința stării sale păcătoase. (Rom. 7₂₄). Mântuitorul adeseori vindecând pe cei bolnavi îi dimite cu cuvintele: „mergi și de-acum să nu mai păcătuiești“. Boala deci nu este altceva decât o stare acută a unui păcat ascuns sau vizibil, care poate avea un curs mai domol sau mai grav, poate deveni însă cronică, în orice caz însă este mortală, dacă nu este distrus microbul, păcatul. În nemărginita sa bunătate, Dzeu ne-a trimis remediul sigur, pentru distrugerea acestui microb aducător de moarte.

A trimis pe unul născut Fiul său în lume să vestească tuturor, că este gata să ierte toată datoria moștenită sau făcută, aceluia ce recunoaște că e dator și în același timp și el iartă ce-l sunt datori alții.

Dumnezeu este gata să împlinească acest lucru în fiecare moment, dacă această cerere și făgăduință făcută de noi (Mat. 6₁₂) întrunește două condiții ale legii iubirii: 1. Căință față de Dzeu. 2. Iertare față de aproapele. Aceasta este compoziția aceluia minunat leac, care ne poate izbăvi de moartea păcatului.

Despre felul cum trebuie să iertăm aproapelui nostru pildă ne-a dat nouă Mântuitorul. (Luca 23₃₄). El vedea prez bine că cei ce-și băteau joc de El, erau bolnavi de moarte, infectați de duhul cel rău al

invidiei, al urii, care boală se manifestă tocmai în neputința de a ierta. Noi încă astfel trebuie să-l considerăm pe cel ce nu pot ierta, ca pe niște bolnavi, să nu-i osândim ci să-i înțelegem și să-i compătimim, cunoscând că în această stare ei nu sunt capabili de iubire și iertare. În această înțelegere, în acest fel de comportare există un foarte just și perfect principiu de viață pe care francezul l'a exprimat în următoarele cuvinte: „Tout comprendre c'est tout pardonner“, ceea ce înseamnă: „A înțelege totul însemnează a și ierta totul!“

Aceasta cu atât mai vărtos, când știm că cei-și așteaptă pe celce nu iartă. Pilda celor doi datornici. (Mat. 18₂₃₋₃₅).

Cel ce nu iartă duce două suflete la pierzare iar cel ce iartă le mântulește de moarte. Adânc înțeles are în această privință vechiul proverb latin: „Inter duos litigantes tertius gaudet“. Acest al treilea care se bucură între cei ce se ceartă și se dușmănesc, este diavolul, care le răpește sufletele, dacă unul ori altul nu este capabil să afle în inima sa atâta dragoste, ca să ierte.

„Când stați de vă rugați“ zice Mântuitorul „ierțați orice aveți asupra cuiva, ca și Tatăl vostru cel din ceruri să ierte vouă greșelile voastre, iar dacă voi nu veți ierta, nici Tatăl nu va ierta vouă greșelile voastre“. (Marcu 11₂₅₋₂₆).

Ziduri cari plâng... ale bisericii ortodoxe din Blaj.

Soarele apune... Nu se mai vede, doar câteva raze mai brăzdează văzduhul și ici colo sărută înc'odată acoperișurile clădirilor.

Stau și privesc, tăcut, singur, pe margine de drum cu ochii în zare. Deodată dispăre și ultima rază Dealul pare mai înalt, mai înlunecat. Imi revin și mă răsucesc puțin... Alături de mine și drum e o biserică ce acum se ridică. E și acoperită. Privesc cupola și... surprind ultima sărutare a soarelui: o rază se odihnea încă acolo, pe brațele crucii. Ii e dragă, desigur, ca și mie, care privesc de trei ani casa de rugă, neterminată Mândrul și scumpul soare înainte de culcare nu uită să salute zidurile care odată vor cuprinde între ele altarul Domnului. Nu uită pe cei săraci, pe cei mârniși și părăsiți, pe cei cari plâng, căci bisericiți plânge și cu ea toți cei cari o iubesc Ferestrele ei goale, ca niște ochi negri căzuți în orbită, privesc după cei cari trec nepăsători pe lângă ea Uși, și ea goală, ca o gură încercată de dureri, stă mută și chemătoare Și-i toată ființa ei, îndurerată, tristă, par'că ne strigă: Veniți! Veniți! nu mă părăsiți!“

Chemarea ei însă puțin o aud, privirile ei puțin observă

Ce durere! Mama își caută copiii, mama însetată, mama uitată, care împarte alinare și mângâiere.

O biserică își așteaptă copiii s'o îmbrace, s'o ridice, pentruca apoi ea, pe toți la sânul ei de mamă strângând, să-i așere și să-i mântuiască.

O biserică pe lângă drum! Câți o văd și câți o ajută!? O casă a Domnului nebagată în seamă de atâția trecători!

Plânge... suspină..., din crucea ei ce se vede departe și cu o îmbrățișare cuprinde Câmpia Libertății cad picuri mari, lacrimi de durere...

Nu uitați, este biserica, neterminată încă, dela imbinarea Târnavelor.

Măine, soarele o va găsi tot singură.

Pr. Iuliu Al. Ișa,
profesor de religiiune ortodoxă Blaj.

Cronică

„Zece Mai“ — ziua de pomenire a jertfelor și mai ales a biruștelor românești — a fost prăznuită, în întreagă țara, deci și în Arad, cu mare alaiu și cu și mai mare bucurie. Rugile cătră Ceriu s'au unit cu manifestații de tot felul — ale Armatei și ale obștei românești — în întreg cuprinsul țării, întărind rezistența românească și nădejdea în nesdruncinata țarie a frontierelor Statului român și'n viitorul nostru. La catedrala de aici, serviciul religios a fost săvârșit de P. Sf. Sa Părintele episcop *Andrei*, cu un sobor de 12 preoți și doi diaconi. A cuvântat, apoi, cu cuprins și căldură, C. Sa păr. Viorel Mihuțiu. A urmat marea defilare a organizațiilor de tot felul, elevi și eleve, inclusiv glorioasa noastră Armată. Defilarea, peste tot, a fost o mândrie. Ea, scofând la iveală forța numerică și de solidă disciplină, în special a Armatei, ni-a oferit ceea ce trebuia mai mult în vremuri tulburi ca cele de azi. După defilare au urmat recepțiile, la Prefectură, ca un prilej de prețioase mărturisiri, din toate părțile, la adresa Dinastiei, a Țării și-a viitorului Statului și neamului nostru.

Dela moartea lui Octavian Goga s'a împlinit anul, în ziua de 7 Mai. Cine a fost El pentru neamul românesc — o știm. Când vom avea cine să ridice, așa de sus și cu atâta avânt, steagul naționalismului românesc integral — nu ni este dat să putem prevedea. Ne rămâne, deci, să-i păstrăm pururea vie amintirea, făcând — fiecare, după ale sale puteri — să-i rodească gândul așa de românesc și de curat. La Arad, unde El a lucrat nu numai prin farmecul talentului poetic, ci și prin condeiu gazetăresc, s'a potrivit, ca Adunarea eparhială să-i omagieze memoria și apostolatul, în ședința de după amiază, în ziua de 7 Mai.

Era o dreaptă și cuvîncioasă pomenire, care ni-aduce aminte de cuvintele biblice: Pomenirea dreptului cu laude...

„Indrumătorul liturgic“ e titlul unei lucrări, despre care celim în revista eparhială „Tomis“ dela Constanța, că a apărut din condeiu P. Sf. Sale Părintelui episcop Gherontie de acolo, un iscusit cu-

noscător și practicant al ritului ortodox. Suntem bucuroși a vesti existența acestei lucrări de mare folos, credem, în ce privește uniformizarea executivei liturgice în Biserica noastră. Am dori s'o cunoaștem, cât mai de grabă, căci prea mult e de când a sunat ceasul la care trebuia să fi studiat începuturile unor uniformizări în acest domeniu. Doar vom putea prinde chestia în discuție măcar din prilejul acestei lucrări, ce ar putea fi trimisă și Bibliotecii noastre diecezane, în câteva exemplare.

Nr. 3020/1939.

Circulară

cătră P. C. Preoți din Eparhia Aradului.

În anul trecut s'a publicat (M. O. Nr. 242 din 18 Oct. 1938) Decretul-lege pentru înființarea *Serviciului social*, în baza căruia se înființează Cămine culturale, județene, municipale și sătești, cu obligație și pentru Preoțime de a se încadra în activitatea ce se va desfășura la acele Cămine.

Prin urmare, aducând aceasta la cunoștința obștească, îndatorăm pe fiecare membru al Clerului pastoral: să la act de aceasta îndatorire ce-i revine, și să dele toată siliința de a colabora cu râvnă în acele Cămine, când factorii în drept și obligați a lua inițiativele în cauză, vor apela la serviciile lor.

Asociația culturală „Astra“ fiind încredințată cu punerea în lucrare a amintitului Decret-lege, Cucernicii Preoți vor lua contactul cu organele acestela, pentru a se informa mai departe cu privire la colaborarea Clerului nostru în această importantă lucrare culturală.

Și până atunci, C. Preoțime să consulte, în „Monitorul Oficial“ arătat, textul întreg al Decretului-lege, pentru o temeinică orientare în cauză.

Adăugăm și aceea, că la baza acestei dispoziții avem solicitarea cu Nr. 3901—1939 din partea V. Consiliu Central Bisericesc.

Arad, la 5 Mai 1939.

† *Andrei*,
Episcop.

Gh. Ciuhandu,
consilier referent eparhial.

Nr. 3761/1939.

Comunicat

Pentru complectarea instrucțiunilor date prin comunicatul Nr. 3424/1939, apărut în numărul 18/1939 din „Biserica și Școala“, comunicăm din legea pentru modificarea și complectarea unor dispozițiuni în *legea timbrului și impozitului* pe acte și fapte juridice, apărută în Monitorul Oficial Nr. 78 din 1 Aprilie 1939, partea referitoare la impozitul echivalent:

„Art. 16. Se modifică dupăcum urmează:

Persoanele juridice de drept public și privat sunt supuse unui impozit anual de echivalent, după distincțiunile următoare:

Pragraful 4. sunt scutite de plata îmozitului de echivalent asupra bunurilor de mână moartă:

a/Bunurile mobiliare și imobiliare aparținând stabilimentelor publice;

b/Imobilele și bunurile mobiliare aparținând stabilimentelor de utilitate publică subvenționate de Stat, cum și imobilele parohiale ale cultelor religioase subvenționate de Stat;

c/Sub condiția reciprocității clădirile aparținând legațiunilor și consulatelor străine și ocupate de ele. ss. Carol."

Arad, în 9 Maiu 1939.

Episcop
† Andrei

consillar ref. eparhial.
Sava Tr. Seculin

Licitație minuendă

Consiliul parohial ort. rom. din comuna Dobroț, p. u. Baia de Criș, jud. Hunedoara, pe baza planului și devizului aprobat de către Ven. Consiliu Eparhial cu No. 2013/1939 publică licitație minuendă cu oferte închise pe ziua de 21 Mai 1939 ora 14 în localul Școlii primare din Dobroț, pentru darea în întreprindere a zidirii unei noi biserici.

1. Planul, devizul și caetul de sarcini se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.
2. Toți concurenții vor înainta odată cu oferta și o garanție de 5% din valoarea lucrării în număr.
3. Spese de participare licitanților, nu se vor da.
4. Concurenții trebuie să aibă autorizații pentru a putea executa astfel de lucrări.
5. Consiliul parohial își rezervă dreptul ca, după deschiderea ofertelor și întrucât prețul oferit nu ar fi potrivit Consiliului parohial, să se continue licitație verbală.
6. Consiliul parohial își rezervă dreptul a încredința lucrările aceluia, în care va avea mai multă încredere, fără considerare la rezultatul licitației.
7. În caz că, prima licitație va fi fără rezultat se va ține a doua licitație în ziua de 29 Mai a. c. la aceeași oră și local.

Dat, în ședința consiliului parohial din 16 Aprilie 1939.

ss. Pr. Ioan Leucian.
președinte.

ss. Ioan Banciu.
secretar.

Licitație

Se publică licitația pentru darea în întreprindere a lucrărilor prevăzute în Devizul aprobat (pictarea iconostasului și a bisericii, precum și tențuiala exterioră, pe ziua de 21 Mai 1939 ora 4 d. m. Oferta se poate înainta și numai pentru unele lucrări. Garanția la licitații 5% din suma oferită.

Colonia Andrei Șaguna 11 Mai 1939.

Publicațiune de concurs

Monitorul Oficial No. 83 din 7 Aprilie a. c.
publică următorul concurs:
Sfânta Episcopie ort. rom. a Aradului.

Concurs.

Se publică concurs pentru îndeplinirea catedrei de Testamentul Nou dela *Academia Teologică ort. rom. din Arad*, rămasă vacantă prin pensionarea profesorului I. P. C. Sa Păr. Dr. Iustin Suciu.

Candidații vor adresa cererile lor Consiliului Eparhial ort. rom. din Arad, în termen de 30 zile dela publicarea primă a acestui concurs pentru îndeplinirea catedrei vacante. Cererile vor fi însoțite de un memoriu asupra titlurilor, studiilor și lucrărilor științifice, publicate de candidat, împreună cu un număr de 7 exemplare din lucrări. Candidatul va dovedi că îndeplinește și următoarele condițiuni:

1. Este cetățean român și a satisfăcut legea recrutării.

2. Este doctor în Sf. Teologie.

3. Este creștin ortodox, de preferință cleric.

Candidații se vor supune examenului de concurs, în fața unei comisii, la termenul ce se va fixa de Consiliul Eparhial. Concursul va consta din probele prevăzute în legea învățământului universitar.

Arad, din ședința Cons. Eparhial dela 2 Martie 1939.

(No. 1909).

Concurs

Pentru îndeplinirea parohiei Nereu rămasă vacantă în urma pensionării preotului Silviu Bichicean conform ordinului Ven. Consiliu eparhial No. 2650/939, se publică concurs de 30 zile.

Parohia e de cl. I rurală.

Venitete parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială în estensiune de 32 jug 1200 st. p.

2. Stolele legale.

3. Birul legal.

4. Casă parohială, după ce edificiul școlii confesionale va deveni liber. Până atunci preotul se va îngriji singur de locuință.

5. Salarul dela Stat.

Alesul preot va catehiza, fără altă remunerație, elevii școlii de Stat din localitate și va achita toate impozitele către Stat și comună, după beneficiul profesesc.

Cei ce doresc să ocupe acest post să-și trimită cererile la adresa Cons. par. din Nereu, Ven. Consiliu eparhial din Arad, cerând autorizarea P. S. Sale Părintelui Episcop pentru a putea candida, apoi, cu prealabila anunțare a protopopului tractual și cu stricta observare a dispozițiilor regulamentare, se vor prezenta în sf. biserică din localitate spre a se face cunoscuți credincioșilor.

Din ședința finută la 19 Martie 1939.

Consiliul parohial

în înțelegere cu Dr. Șt. Cioroianu, protopop.